

# Nemzetpolitikai összefoglaló

2012. 28. hét



MINISTRY OF PUBLIC ADMINISTRATION  
AND JUSTICE  
STATE SECRETARIAT FOR HUNGARIAN  
COMMUNITIES ABROAD



RESEARCH INSTITUTE FOR HUNGARIAN  
COMMUNITIES ABROAD



## Németh Zsolt a romániai magyar pártok összefogását sürgeti

Kész a korábban okozott sérelmek meghaladására a magyar kormány a határon túli magyar szervezetekkel, és együttműködésre törekszik a szlovákiai Híddal és az RMDSZ-szel is, bár ellenük kampányolt – mondta a Hvg.hu-nak Németh Zsolt, a magyar külügyminisztérium parlamenti államtitkára. Németh leszögezte: az RMDSZ nemzeti alapon szerveződő politikai erő, amely sikeresen működik. „Az utóbbi napok sajnálatos és aggasztó fejleményeiben (a Székely Mikó Kollégium visszaszolgáltatása ügyében három év letöltendő börtönre ítélték az eljáró tisztviselőt és a református egyház jogtanácsosát) az RMDSZ-szel abszolút konszenzusban emeltük fel szavunkat, mint ahogy a marosvásárhelyi egyetem magyar orvosi kara működésének megakadályozása esetében is. Ez mind-mind arra mutat, hogy a romániai magyarság megfélemlítése ismét erősödhet, így nagy a felelősség a romániai magyar, valamint az anyaországi politika vállán is. Amíg Székelyföldön lehet létjogosultsága annak, hogy a magyar politikai erők egymással versengjenek (hiszen a szavazók 20 százaléka ott a két ellenzéki pártra szavazott, vagyis nem lehet azt mondani, hogy jelentéktelen politikai opció lenne az alternatíva az RMDSZ-szel szemben), addig egy ilyen politikai légkörben, néhány hónappal a parlamenti választásokat megelőzően, van létjogosultsága az egységtörekvéseknek is. A magyar kormánynak ezeket minden eszközzel támogatni kell, ezen vagyunk” – fejtette ki az államtitkár. A politikus szerint létre kellett volna jönnie az együttműködésnek, de ha mérleget vonunk, látszik, hogy a magyar pozíciók erősödtek, több magyar szavazó ment el, több tanácsost, több polgármestert választottak meg. Ugyanakkor elismerte: van néhány érzékeny hely, hiszen Szatmárnémetiben és Marosvásárhelyen nem sikerült megszerezni a polgármesteri tisztséget. Leszögezte: az őszi választások előtt egységre kellene törekedni. „A magyar kormány nem megoszt, hanem hidat akar képezni az erdélyi magyar politikai erők között, úgy, hogy ők is megéljék a demokratikus politika adta lehetőségeket” – mondta Németh. Úgy vélte, a már említett sajnálatos belpolitikai fordulatok és tapasztalatok miatt érik a felismerés az erdélyi magyar politikában, hogy véget kell vetni az értelmetlen vitáknak, és ki kell alakítani a párbeszédet Erdélyben, és az anyaországgal is.

## Markó Béla: az EU-ban is, Romániában is újra kell gombolni a kabátot

Markó Béla szerint felül kell vizsgálni az Európai Unió, de Románia intézményrendszerét is, és mindkét esetben „újra kell gombolni a kabátot”. Az RMDSZ volt elnöke a Magyar Ifjúsági Értekezlet (Miért) által szervezett marosfői EU-tábor keretében beszélt az európai értékek és az erdélyi érdekek viszonyáról, az erdélyi magyarság kilátásairól a változó Európában. Markó úgy ítélte meg, hogy a kilencvenes évek elején jelentős európai támogatást is sikerült szereznie az erdélyi magyar közösségnek. Mint felidézte, 1993-ban az Európa Tanács részben magáévá tette az RMDSZ által benyújtott memorandumot, és Románia csatlakozása feltételül szabta az államosított ingatlanok restitúcióját és az anyanyelvű oktatás megteremtését. Mára azonban az Európai Unió „megtorpant”, és „a szőnyeg alá seprí” az etnikai kérdéseket,



emiatt számos nemzeti probléma „fortyog a hamu alatt”. Markó Béla szerint ennek a nagyarányú bevándorlás az oka, amelyre az Európai Uniónak egyelőre nincsen válasza. Az európai mentalitás ugyanis ma még nem tud különbséget tenni a bevándorló és az őshonos közösségek között. Markó szerint a romániai események azt bizonyítják, hogy itt is „át kell gombolni a kabátot”. Meglátása szerint az államfő és a kormánytöbbség közötti konfliktus azt jelzi, nem sikerült tisztázni, elnöki, félelnöki vagy parlamenti berendezkedést akar-e az ország. „A megoldás egy teljesen új alkotmány lenne, amelyet rögtön a parlamenti választások után ki kellene dolgozni” – jelentette ki a volt pártelnök. Maga is kétségesnek látta azonban, hogy ehhez elég erő és elhatározás lenne a romániai pártokban. „Az RMDSZ és az erdélyi magyarság egyértelműen a parlamenti demokráciában érdekelt, ugyanis mi itt tudunk erőt felmutatni, itt tudunk befolyást gyakorolni a döntésekre” – hangsúlyozta az RMDSZ volt elnöke.

### A magyar kormány szolidaritást vállal a Mikó-ügy elítéltejével

A magyar kormány – bár elismeri és tiszteletben tartja a román igazságszolgáltatás függetlenségét – értetlenül áll a Székely-Mikó Kollégium ügyében született ítélet előtt, szolidaritást vállal az elítéltekkel, egyben mindent megtesz, hogy a per ügye a legfontosabb nemzetközi fórumokig eljusson. Ezt Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes, Répás Zsuzsanna területért felelős helyettes államtitkár és Németh Zsolt külügyi államtitkár közölte múlt hétfőn közös közleményben. Hozzáadték: nem értik, miért ítélték el a vádlottakat annak ellenére, hogy a román bíróság 2012 januárjában a tulajdonjog kérdésében helyt adott a védők indítványának; ők egy 2006-os jogerős brassói bírósági ítéletre hivatkozva bizonyították: az iskola épületét a református egyháztól kobozták el 1948-ban. A most meghozott bírói döntés veszélyezteti a restitúciós törvény végrehajtását, valamint az alapvető európai jogelvek érvényesülését: a jogbiztonságot, a tulajdonhoz való jogot és az egyházak függetlenségének elvét. Kitértek arra is, hogy a magyar kormány egyetért az RMDSZ Szövetségi Képviselők Tanácsának július 1-jén hozott állásfoglalásával, és hasonlóan jár el: szolidaritást vállal az elítéltekkel, és mindent megtesz annak érdekében, hogy a Mikó-per ügye eljusson a legfontosabb nemzetközi fórumokhoz. A kormány továbbá felkéri a Kisebbségi Jogvédő Intézetet, hogy vizsgálja meg a jogi segítségnyújtás lehetőségét – olvasható a közleményben.



### Répás: a külföldi magyar civil szervezetekkel közösen lehet csak sikeres a jogvédelem

A külföldi magyar civil szervezetekkel együttműködve lehet csak sikeres jogvédelmet megvalósítani - erről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár beszélt szombaton a X. Vajdasági Nyári Szabadegyetemen tartott előadása után az MTI-nek. A politikus emlékeztetett, hogy a közelmúltban létrejött a kisebbségi jogvédő intézet és alapítvány, amely ezt a tevékenységet hivatott segíteni.



Ugyanakkor - folytatta - a jogvédelem a külhoni magyar civil szervezetekkel együttműködve lehet csak sikeres, csak akkor, ha „egyszerre és egy irányba mozdulunk”. Répás Zsuzsanna szombaton tartott előadásában beszámolt a nemzetpolitika elmúlt két évről, az új kormányzati struktúráról. Kifejtette: a nemzetpolitika az őt megillető helyére került, kiemelték háttérbe szorított helyzetéből. Szólt továbbá a szabadegyetemen résztvevő fiatalok előtt az oktatási intézmények kiemelt támogatásáról, valamint a külhoni magyar óvodák éve programról, amely érintette a Vajdaságot is. A programot idén indították és e célra összesen százmillió forintot különítettek el a költségvetésben.

### Kétéves az MNT: beszámoló tevékenységéről

Kétéves a Magyar Nemzeti Tanács. Az évforduló kapcsán elkészítettek egy beszámolót az MNT eddigi tevékenységről, amelyet a sajtónak Korhecz Tamás, a tanács elnöke mutatott be. A Magyar Nemzeti Tanács kétéves tevékenységéről szóló 50 oldalas beszámoló 8 fejezetből áll és szándékosan úgy íródott, hogy nincsenek benne minősítések. Az MNT nem kívánta a saját munkáját, eredményeit és sikereit minősíteni és osztályozni, csupán hiteles és releváns adatokkal van szemléltetve a tanács munkája, így a közvéleményt illeti meg a minősítés lehetősége - nyilatkozta Korhecz. Az első, illetve a bevezető fejezet a választási ígéretek tükrében foglalja össze az MNT eddigi tevékenységét. A beszámoló második fejezetében számadatokkal szemléltetik a kétéves munkát: az alakuló ülés után 22 rendes ülést tartottak, 255 napirendi pontot tárgyaltak meg és 371 ügyben született döntés. Az MNT hat állandó bizottsága és konzultatív testülete 152 ülést tartott és közel 800 döntést és határozatot hozott. A beszámoló harmadik fejezetében foglalták össze a stratégiákról szóló információkat. A stratégiák a legbátrabb, legalaposabb és legtöbb energiát igénylő tevékenysége volt az MNT-nek - fogalmazott Korhecz. Ebben a fejezetben részletesen is ismertetik az öt elfogadott stratégiát. A beszámoló negyedik fejezete a kiemelt stratégiai fejlesztési programokkal és azok eredményeivel foglalkozik. Az ötödik fejezet az intézményekkel foglalkozik, azokkal az intézményekkel, amelyeknek társalapítója lett az MNT. A hatodik fejezet a pénzzel foglalkozik. Korhecz kiemelte: a beszámoló olvasója gyakorlatilag betekintést nyerhet abba, hogy miből és mekkora összegekkel finanszírozták az MNT munkáját, továbbá, hogy melyik évből honnan mennyi pénzt kaptak, továbbá az is dokumentálva lett, hogy ezeket a pénzeket mire költötték. A hetedik fejezet a jogvédelemről szól, arról, hogy a Magyar Nemzeti Tanács a magyar közösség jogainak védelme érdekében milyen bírósági eljárásokat indított és ezeknek milyen lett a végkifejlete. A nyolcadik, illetve a zárófejezet pedig a médiáról szól: azokat az írásokat és tudósításokat foglalták benne össze, amelyek a Magyar Nemzeti Tanácsról jelentek meg az elmúlt két évben.

### Szabadkán létrejött a nagykoalíció

Szabadkán szerdán aláírták azt a megállapodást, amely alapján létrejött a város új hatalmi koalíciója. A dokumentumot a Demokrata Párt, a Vajdasági Magyar Szövetség,



a Vajdasági Szociáldemokrata Liga, a Fordulat koalíciót alkotó Liberális Demokrata Párt és a Szerb Megújódási Mozgalom, a Szerbiai Demokrata Párt, a Bácskai Bunyevácok Szövetsége és a Bunyevác Párt politikusai látták el kézjegyükkel. A nagykoalíció létrejötté annak köszönhető, hogy a város két leg támogatottabb pártja, a Demokrata Párt és a Vajdasági Magyar Szövetség a napokban megállapodtak az együttműködésről, ennek értelmében a DP jelöli a polgármestert, illetve az alpolgármestert, a VMSZ pedig a Városi Képviselő-testület elnökét és titkárát. A 11 tagot számláló Városi Tanácsba a Demokrata Párt két személyt delegál, továbbá a polgármestert és annak helyettesét, a VMSZ három tagot delegál, a nagykoalíció további pártjai pedig egyet-egyet.



### Heves tiltakozások kísérik az ukrán nyelvtörvény elfogadását

Az ukrán házelnök lemondása és számos utcai tüntetés, erőszakos összecsapás lett a következménye annak, hogy kedden elfogadták az ukrán nyelvtörvényt. Az új nyelvtörvény megőrzi ugyan az ukrán „egyetlen államnyelv” státusát, de kibővíti a nemzeti kisebbségek nyelvhasználati jogát. Ennek szellemében egy adott közigazgatási egységen belül a kisebbségek hivatalosan is használhatják anyanyelvüket, ha arányuk eléri a 10 százalékot. A jogszabálynak köszönhetően az orosz nyelv Ukrajna 27 közigazgatási egysége közül 13-ban kaphat regionális státust, emellett Kárpátalján a magyar, a Krímben a krími tatár, Csernyivci megyében pedig a román nyelv emelkedhet regionális szintre. A többi nemzetiség kisebb közigazgatási egységekben használhatja majd hivatalosan anyanyelvét. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnöke, a Kárpátalja megyei tanács képviselője elmondta: üdvözlendő és előremutató lépés, hogy az ukrán parlament olyan nyelvtörvényt fogadott el, amely bővíti a nyelvhasználati jogokat a többnemzetiségű államban. Ugyanakkor a törvény körül kialakult ellentmondásos helyzet kétségessé teszi a jogszabály jövőjét – tette hozzá. Volodimir Litvin parlamenti elnök szerdán lemondott tisztségéről, távozását azzal indokolta, hogy őt és a népet félrevezették az új nyelvtörvény elfogadásával. Szerdán zavargások robbantak ki Kijev belvárosában, az ukrán nyelv védelmében tiltakozó tömeg összetűzött a helyszínre vezényelt rohamrendőrökkel. Ukrán sajtóértesülések szerint Viktor Janukovics államfő a heves tiltakozások ellenére is kész aláírni a vitatott törvényt. A lemondását bejelentő Volodimir Litvin házelnök azonban állítólag arra tett ígéretet az ellenzéknek, hogy nem írja alá a jogszabályt, márpedig e nélkül azt nem lehet továbbítani az államfőnek. Janukovics nem zárta ki, hogy a parlamenti válság elhúzódása esetén előre hozott választás megtartására lesz szükség Ukrajnában.

### Tízezer fővel csökkent a kárpátaljai magyarok száma

Tízezer főre tehető a kárpátaljai magyarok számának csökkenése az utóbbi évtizedben - hangzott el a XX. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem csütörtöki, a



magyarság demográfiai folyamataival foglalkozó kerekasztal-beszélgetésén. A legutóbbi, 2001-es ukrainai népszámlás és az idei év közötti időszakra vonatkozóan Molnár D. István és Molnár János, a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Földtudományi Tanszékének oktatói ismertették a kárpátaljai magyarság létszámára vonatkozó kutatásuk adatait. Számításaik szerint az utóbbi évtized népességszám-változása három fő tényezővel magyarázható. Mintegy ötezer főre tehető a természetes fogyás a kárpátaljai magyarok körében. Ezenkívül kétezer főre tehető a négy országgal, köztük Magyarországgal is határos nyugat-ukrainai megyéből kivándorolt magyarok száma, míg 2-3 ezer főre becsülik az utóbbi tíz év asszimilációs veszteségét. A kárpátaljai magyarság népességi adatairól készített kutatási eredményeik alapján 2012-ben nagyjából 141 ezer főt számlálhat a kárpátaljai magyar közösség. A következő évtizedben további fogyásra lehet számítani, 2020-ban várhatóan mintegy 135 ezer magyar él majd Kárpátalján. Molnár János az adatokról elmondta, hogy a becslést megnehezíti a magyar anyanyelvű cigányok számának bizonytalansága. Számításaik szerint Kárpátalján a 40 ezresre becsülhető roma népességből mintegy 18 ezerre tehető a magyar anyanyelvűek száma jelenleg.

### Egységes Kárpát-medencei oktatási tér szükséges

A Kárpát-medencei magyar nyelvű felsőoktatásban oktatók és tanulók együttműködését, valamint a cserekapcsolatok, a „tudástranszfer” erősítését szorgalmazta hozzászólásában a XX. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem magyar felsőoktatással foglalkozó szekciójában Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős államtitkár, hangsúlyozva: ez együtt kell járjon az oktatás színvonalának folyamatos emelésével, hogy a magyar nyelvű szakok vonzóak legyenek a diákok számára. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Magyarországgal szomszédos államokban élő magyarok között még mindig jóval alacsonyabb a diplomások aránya, mint a többségi nemzetek körében. Szerinte azért is indokolt a magyar tannyelvű intézmények megerősítése, hogy a diákok versenyképes tudással léphessenek ki a munkaerőpiacra. Ezen intézmények fenntartása, működtetése pedig alapvetően az adott államok feladata, hiszen saját állampolgáraik oktatásáról van szó – tette hozzá. Orosz Ildikó, a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola vezetője szerint a Kárpát-medencei egységes felsőoktatási rendszerben való gondolkodást az is elősegítheti, ha a Magyar Rektori Konferencia teljes jogú tagjaivá válhatnak a külföldi magyar intézmények képviselői. Emellett felvetette annak lehetőségét, hogy az együttműködést erősítő apró lépések részeként a magyarországi felvételi tájékoztatókba a határon túli magyar intézmények kínálata is kerüljön be.

### Németh: Gyógyír kell a nacionalizmussal együtt járó baloldali fordulattal szemben

Egyértelmű válaszokat kell keresni az Európában az utóbbi hónapokban a parlamenti választások eredményeként tapasztalható, a nacionalizmussal együtt járó baloldali



fordulatra, mert kockázatot jelent térségünkre – mondta Németh Zsolt külügyi államtitkár a XX. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetemen a 2012 – A választások éve című kerekasztal-beszélgetésén. Németh Zsolt szerint differenciáltan és helyi értékén kell kezelni az Európában tapasztalható változásokat. A Külügyminisztérium parlamenti államtitkára négy pontban sorolta fel, milyen szempontokat kell figyelembe venni a nemzetpolitika területén a válaszok megfogalmazásakor. A nemzeti egység részeként a határon túli magyar közösségeken belül tartalmi egység kialakítását szorgalmazta. „Nem feltétlenül szervezeti egységről beszélek, a tartalmi összetevőre helyezném a hangsúlyt” – fogalmazott Németh Zsolt. Második pontként a kormányzati politikák közötti összhang fokozásának szükségességét említette, például az európai uniós, a gazdaság-, a fejlesztés- és a kultúrpolitika területén. Harmadik pontként arról beszélt, hogy eredményorientáltság és pragmatizmus szükséges a nemzetpolitikában az elkövetkező időszakban. Utóbbi kapcsán a határtérségek közlekedésének fejlesztését említette meg, valamint azt, hogy meg kell vizsgálni, miként hat Magyarország új felsőoktatási rendszere a továbbtanulni szándékozó határon túli magyar fiatalokra. Végül a nemzetközi nyitottság fontosságát hangsúlyozta a nemzetpolitikában. Szerinte a jogállamiság, a kisebbségi jogok területén karakteres, európai jövőkép kell a nemzetpolitikában. Duray Miklós, a Magyar Koalíció Pártja (MKP) volt alelnöke arról beszélt, hogy az utóbbi 2-3 évben a határon túli magyar közösségek politikai képviseletének szerkezete átalakulóban van, széttagozódás tapasztalható. Szerinte mindaddig életveszélyes, az érdekvérvényesítés lehetőségeit csökkenti a többpártiság, amíg törvényileg biztosított közigazgatási öngazgatással, relatív önállósággal nem rendelkeznek ezek a közösségek. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnöke az ukrainai nemzetiségek, köztük a kárpátaljai magyarok számára is előnyös új nyelvtörvényről elmondta, hogy azt szavazóbázisaik mozgósítására is felhasználják a főbb ukrán pártok az év végén esedékes parlamenti választások előtt.



### Közel ezren kérvényezték már a magyar állampolgárságot

Horvátországban 2011 januárjától érkeznek az egyszerűsített honosítási és visszahonosítási kérelmek Magyarország hivatalos szerveihez. Az első eskütételre Mohács városában került sor tavaly márciusban, ahol horvátországi magyarok vehették át a magyar állampolgárságot bizonyító okiratot. Tavaly augusztustól pedig Eszéken is tartanak eskütételeket. Míg a zágrábi magyar nagykövetségen többnyire a fővárosi és a tenger melléki magyarok tesznek esküt, a kérvényezők zöme Eszéken teszi le az állampolgársági esküt. Itt kihelyezett konzuli fogadónapokat is tartanak, hogy a drávaszögi és kelet-szlavóniai kérvényezőknél ne kelljen a fővárosba vagy az anyaországba utazniuk. Tuska Enikő zágrábi magyar konzul elmondta, hogy Horvátországban a másfél év alatt közel ezren nyújtottak be kérvényt a kedvezményes honosítás iránt, ezeknek a személyeknek a fele pedig már ünnepélyes keretek között magyar állampolgárrá is vált.